

A close-up photograph of a woman with long dark hair kissing a light-colored dog on the forehead. The woman's eyes are closed and she has a gentle smile. The dog's eyes are open and looking towards the camera. The background is a patterned fabric. The overall tone is warm and intimate.

LISE-LOTTE HELLÖRE

Kriser &
kärlekar

KRISER & KÄRLEKAR

AV LISE-LOTTE HELLÖRE HAR UTGIVITS

Kriser och kärlekar 2022

Petrus 2022

Kriser & kärlekar

LISE-LOTTE HELLÖRE

SVENSKA LITTERATURSÄLLSKAPET I FINLAND

*Svenska litteratursällskapet i Finland har stött Kriser och kärlekar
med medel ur Christian och Constance Westermarcks fond.*

1

ATT FÅ EN NY PATIENT innebar alltid en viss spänning. Ögonblicken innan jag öppnade dörren. Fjärilar som fladdrade i magen så att jag fick rosa fläckar på halsen och kinderna. Aldrig att patienten skulle få se det. Jag tog målmedvetet terapeutmasken på mig, öppnade dörren och kastade en snabb blick runtom i väntrummet. Mellan krukväxterna som sträckte sig mot stuckaturen i taket vändes några undflyende ögonpar mot mig. Tre stycken.

– Hjalmarsson? nickade jag mot kvinnan i röd halsduk.

I det här skedet brukade jag snabbt återfå balansen. En blick på patienten gav en fingervisning om vem jag hade att vänta mig. Samtidigt kunde jag avfärda att det var en avlägsen bekant, granne eller en gammal studiekompis – eller dennas barn! Jag hade lärt mig att bästa sättet att ringa in patienten var att rättframt ta tjuren vid hornen och därmed försöka undvika att vi fastnade i lögner från början.

– Och vad är ditt problem?

Harkling. Tystnad. Flackande blick. Hon repade mod. Förberedde sig för att giljotinen skulle falla mot hennes nacke. Ändå var hon själv den som avrättade sig. Biktade sig. Liknelserna var många, liksom spektret av människotyper i denna krisartade

situation. Hon såg på klockan. Vi hade trettio minuter på oss denna första träff. Som kanske skulle bli vår enda, eller sedan inledningen på en lång relation av pinsam närhet, uppbyggande stöd och obarmhärtig ärlighet. Att gå hos en terapeut krävde mycket mod. Mer än någon skulle kunna förstå, som inte själv varit i den situationen.

– Jag är gravid, sade hon tyst.

– Gratulerar, svarade jag och satte ena benet över det andra. Rättade till manchesterkjolen för att ge både henne och mig lite tid.

– Det syns inte än. Tack. Jag är nog lycklig. Men också så olycklig.

Tårarna började stillsamt rinna nerför hennes kinder. Ögonen svämmade över. Naturligtvis var det så att patienten aldrig märkte min nervositet, eftersom han eller hon var till bristningsgränsen full av egen ångest och rädsla. Terapeuten var för patienten en främling och samtidigt kanske en Messias som skulle rädda en från återvändsgränden och den akuta krisen. Jag plockade fram pappersnäsdukar och lät henne gråta i fred. Hon gav inte ett ljud ifrån sig, men kroppen skakade och ansiktet förvreds i en lidande grimas. Jeansen och islandströjan gav ett alldagligt intryck. Det gick några minuter och jag kunde nästan se klumpen som växte i hennes hals där bakom den lösknutna röda halsduken.

– Det är prästen som är pappa, fick hon ur sig till slut. Han är gift. Har tre egna pojkar, tvillingar på åtta år och en på elva ... Jag vill inte förstöra barnens liv. Jag vill inte förstöra en familj.

Hon hejdade sig och tog ett djupt andetag. Sedan fortsatte hon som om proppen gått ur flaskan.

– Jag vet inte vad jag skall göra. Jag vill ha mitt barn. Jag vet inte vad jag skall säga till honom. Tänk om hela församlingen får veta. Jag blir utskämd! Mitt barn har också rätt till en pappa. Tusen knivar skär i mitt hjärta, jag vill hacka det i små bitar och slita ut det ur min kropp, spottade hon till sist ur sig med avsmak.

– Hm, svarade jag och inväntade fortsättningen som jag visste skulle komma.

– Vi har inte kunnat hålla oss ifrån varandra. Det är ömse-
sidigt. Kärlek, sade hon ömt och blicken vändes inåt. Så stark
attraktion. Ett kärleksbarn. Jag älskar min baby, fast den inte
syns ännu. Jag vill att barnet skall få leva, viskade hon segervisst.
Jag vill leva med mitt barn. Samtidigt vill jag inte leva för jag
orkar inte ta konsekvenserna. Tre skilsmässobarn är mer än mitt
samvete klarar att bära. En hustru som blivit bedragen.

Hennes axlar sjönk ihop. Hon fingrade på en fläck på högra
låret. Ville inte möta min blick.

– Ja, bedragen är hon ju oberoende av vad som händer nu
och framåt. Det kan ingen ändra på.

Realism, tänkte jag. Hon måste acceptera tingens ordning.

– Men hon vet ingenting. Ingen vet någonting. Bara jag.
Och du.

Nu såg hon rakt på mig, satte sitt hopp rätt i min famn.

– Inte ens pappan? Prästen?

– Nej, jag har inte vågat säga något.

Jag bestämde mig för att ta mig an henne. Hjalmarsson. Lena hette hon i förnamn och var kantor i församlingen. Nyutexaminerad, levde ensam. Än så länge. Antagligen skulle hon före året var slut ha händerna fulla med sin baby och jag ville stödja henne till en så stabil levnadssituation som möjligt. Vi kom överens om att träffas en gång i veckan under våren till att börja med.

Jag hade ett par gamla patienter innan dagen var slut och jag kunde stänga dörren till min mottagning. Några av de andra terapeuterna här jobbade sena kvällar och när jag gick genom väntrummet satt en medelålders man och stirrade med glasartrad blick på vårt tropiska akvarium som var strategiskt placerat mitt i rummet. När man inte ville titta på varandra var det en lättnad att ha något att vila ögonen på. Något livsbejakande.

Vi var en handfull kolleger som delade på den rymliga lägenheten vid Sirkkalagatan i Åbo. Byggnaden var från sent tjugotal med tjocka väggar, högt i tak och vackra blåa trädörrar in från det sirliga trapphuset. Huset ingav lugn, livsvisdom och trygghet. Det hade utstått krig, svält och många kalla vintrar. Ändå var det vackert, varmt och fräscht och gav stora mängder luft att andas när ångesten grep klorna i bröstet.

Min vana trogen tog jag en lång kvällspromenad med kära gamla Trinne. Det var en sådan balsam för min själ att se in i hennes chokladbruna ögon och smeka den honungsfärgade

pälsen efter vardagens vedermödor. Trinne älskade mig som den jag var. Jag behövde inte prestera, inte vara någon vis och klok gumma som satte plåster på själsliga sår. Med Trinne kunde jag kasta av mig den tunga manteln av räddare i nöden och bara vara jag. Matte. Kvinna. Henna. Jag fick vara fem kilo för fet och låta snön smälta mascaran utan att hon brydde sig det minsta.

Vi gick utmed Samppalinnaparkens gångväg, jag släppte hunden lös fast man inte får. Det var mörkt och ingen annan människa fanns i sikte. Härifrån hade man en sanslös vy över Åbo stadskärna. Parken sluttade kraftigt ner mot Östra Strandgatan som löpte längs med Aura å. Där jag stod högt uppe i parken kunde jag se fotgångarbron som korsade ån, den var fortfarande dekorerad i juleskrud med lampor som skiftade i olika nyanser av orange, rosa, rött, violett och blått fastän vi kommit en bit in i januari redan. Att gå där mitt över bron med musik som spelade i dolda högtalare och grandoft hängande som en slöja över en från alla hundratals granar som stod i givakt längs bron var en trolsk upplevelse. Jag undrade om människorna som hastade över bron gav sig tid att märka magin när de flydde kylan mot varma shoppingkvarter eller mustiga restaurangrätter.

Åbo, tänk att staden blivit mitt hem. Finlands port mot västvärlden, mot Sverige och Europa. Så ville man profilera sig. Där jag stod högt uppe nästan bland molnen kändes tanken naturlig. Vyn mot Nådendal i fjärran, och därbakom Sverige, måste ha fascinerat människor i alla tider.

Trinne lekte i vintervädret. Satte nosen djupt ner i lössnön, doftade, nös och valde ibland ut ställen som måste undersö-

kas noggrannare med tassarna. Svansen viftade och ögonen glittrade. Min underbara Trinne. Vad visste hon om världens ondska? Till min egen överraskning besvarade jag frågan själv. Ganska mycket. Vem kan lura en hund? Mina senaste manliga eskapader hade inte uppskattats av Trinne, som ändå i stort älskade mänskligheten och gjorde sig till för att få en klapp på huvudet av vilken vänligt sinnad människa som helst.

Men Horace hade hon inte fjäskat för. Hon visste med en gång. Och hur länge tog det för mig att inse, acceptera? Alldeles för lång tid. Jag förundrade mig än en gång över att jag inte låtit Trinnes beteende signalera för mig att faran var alldeles inpå husknuten. Att jag efter över tio år med hund inte fattat galoppen när hon undvek Horace. Trinne steg inte ens upp för att hälsa på honom när han kom in hos oss. Trinne visste, instinktivt. Genast. Tveklöst. Och jag skulle vara människokännare. Terapeut. Jag kände mig som en bluff.

ANDRA GÅNGEN LENA HJALMARSSON BESÖKTE mig var hon betydligt mera samlad. Den röda halsduken hade bytts ut mot en grön. Jag undrade i mitt stilla sinne om det betydde något. Kanske hade känslan av uppdämd vrede och fara inför situationen bytts ut till ett hopp och någon sorts balans?

– Du har bestämt dig för att behålla barnet? Jag ansträngde mig för att inte låta uppmuntrande eller dömande.

– Absolut. Du förstår inte, sade hon defensivt och onödigt hetsigt. Barnet är det viktigaste som hänt mig. Jag trodde inte att jag kunde bli gravid. Därför använde vi inget skydd. Ja, du vet ... Och så gick det så här. Sedan tog hon ett djupt andetag och såg menande på mig. Det måste vara Guds ledning, på något sätt. Tror du inte? Ja, när det händer så här och man får livets största gåva, fast på alldeles fel sätt.

– Hm. Jag nickade uppmuntrande.

– Ja, jag skulle egentligen ha behövt terapi redan för länge sedan. När jag inte kunde få barn, det har varit så hemskt för mig. Du kan aldrig förstå, sade hon och drog båda händerna genom det blonda håret för att samla kraft. Mitt liv har känts som ett svart hål. Helt meningslöst. Vad är det för vits att vara kvinna om man inte kan få använda sin livmoder, sina bröst,

hela sin varelse? Nu tittade hon rakt på mig. Jag var helt borttappad som människa, kunde inte hitta någon mening i mitt liv. Förstod inte vad det betydde att vara kvinna över huvud taget. Och så kommer den här alldeles underbara prästen som ville lyssna. Som ville trösta. Som kramade och gav kraft. Som gav hopp och kärlek. Han lyste upp hela mitt liv. Och nu skall jag förstöra hans liv med detta barn.

Är det du som förstör hans liv, eller är det han som förstört ditt liv, tänkte jag som flyktigast. För trots hennes ord om glädje över barnet var hon väldigt labil. Skulle hon klara detta? Ensam? Jag var noga med att dölja mina känslor, tog en klunk ur mitt vattenglas och förde efter en harkling tillbaka diskussionen till något mera uppbyggligt.

– Har du tänkt att du skall berätta för honom?

– Dina ord är som vassa knivar i mitt bröst, svarade hon och såg ut som om jag anklagat henne för ett brott. Hur skall jag kunna berätta? Och hur skall jag kunna låta bli? Så drog ett spänt drag över munnen på henne. Det är här hela omöjligheten sitter. *Can't live with you and can't live without you*, som U2 sjöng en gång för länge sedan. Då förstod jag inte hela innebörden i texten. Nu förstår jag rävsaxen, den omöjliga situationen. Alltså, vad skall jag göra? Ibland vill jag bara dö. Samtidigt är det det sista jag vill. Åh, ångesten bara river i mig.

Hon kramade sina händer hårt och jag lade märke till att hon var helt utan ringar.

– Vad skall jag göra? Skall jag flytta bort? Till ett nytt land, där ingen känner mig? Men barnet. Barnet! Barnet behöver

sin pappa, snyftade hon till och drog fram en näsduk ur fickan. Den här gången hade hon förberett sig.

Lena Hjalmarssons ångest var så stark att man kunde ta på den i rummet. Fast hon var rödgråten och sammanbiten kunde jag ändå se hur söt hon var med sitt ljusa långa hår och de bruna ögonen. En ovanlig kombination som gjorde att man lade märke till henne. Alldagligheten till trots. En dum blondin, kanske någon skulle ha sagt, för att i nästa andetag se hennes allvar-samma och kloka mörka ögon. Senast då skulle man ångra sig.

– Och hur klarar du av att jobba just nu, gå till arbetet och kanske möta honom?

– Det är ju det jag inte kan, suckade hon djupt. Jag är sjuk-skriven. Ändå är det i musiken jag hittar den största trösten. Jag kan gå helt in i musiken och för en stund glömma det riktiga livet. Att få spela, sjunka in i tonerna ger en sådan tröst att jag inte heller kan vara utan. Jag tror att jag aldrig spelat med samma inlevelse som just nu, med sådan känsla och hängivenhet, som om musiken är den enda tröst jag hittar, som om jag aldrig vill sluta. Och sedan finns han där. Fanns. Nu bara i tanken. Plötsligt. Och helvetet sjunker ner över mig, den riktiga världen. Ändå älskar jag ju faktiskt honom och vill inget hellre än att det är så det skall vara, att han är där med mig, sätter sig bredvid mig. Frågar hur det är. Och det är ju den frågan jag är alldeles stel av skräck inför.

– Det verkar som du upplever stor ambivalens för tillfället. Det kan vara mycket svårt att hantera.

Jag såg på henne tvärs över det runda bordet och noterade

hur hon sänkte huvudet mot den läderklädda fåtöljen, en likadan som jag själv satt i. Hon såg uppgiven ut och jag föreställde mig att hon aldrig skulle orka stiga upp därifrån igen.

– Ja, ibland bara hatar jag mitt liv, jag orkar inte med.

Hon slöt ögonen och lät tårarna rinna fritt och droppa ner över den mörkgröna flanellskjortan.

När Lena hade gått var jag tvungen att öppna fönstret och få in lite frisk luft. Hennes känslor var så starka. Jag behövde på något sätt vädra ut dem, som om de stannat kvar i rummet fast hon redan gått. Kall luft virvlade in tillsammans med några snöflingor som gått vilse. Doften av köld och vinter fyllde rummet och mina spänningar började släppa. Så vackert det var där ute. Jag tyckte mycket om vintern, precis som min käraste Trinne. Vad glad hon skulle bli i eftermiddag när vi igen fick gå ut och nosa i nysnön. Mitt hjärta tog sig ett skutt. Den enda kärlek jag numera litade på var hundens. Trogen i vått och torrt. Min älskling!

Uppe i Samppalinnaparken vandrade mina tankar tillbaka till Lena Hjalmarsson. Hon var en typisk kräfte. Jag hade registrerat hennes födelsedatum till tidigt i juli, hon hade just fyllt tjugosex år. Lena var känslös på kräftans sätt. Hon hade också tydliga drag av den omtänksamhet och empati som detta tecken vanligtvis kännetecknades av. Att hon i den här välsignade situationen så kraftigt tänkte på prästens familj, på hans tre pojkar. Att hon ville beskydda dem på bekostnad av sitt eget

liv, sitt eget barn. Det var också så typiskt att hon ville krypa in i sitt eget skal när hon mötte på svårigheter. Hon hade inte sagt något till barnets pappa. Än så länge var det bara hon och jag som visste om graviditeten. Lena var så rädd för att göra bort sig, skammen brände redan bakom hennes ögonlock vid själva tanken på att hon skulle berätta om barnet för sina närmaste. För att inte tala om hennes läge ifall det blev allmänt känt om deras förbjudna relation och frukten av den.

Skammen brände i mig också. Åtminstone delvis. För nog visste jag klart och tydligt att en seriös terapeut inte tar till astrologi i sin yrkesutövning. Ack och ve om någon av mina kolleger kunde läsa mina tankar. Där skulle min terapeutbana ta ett abrupt slut. Men ända sedan jag börjat ta födelsedatumerna i beaktande när jag betraktade mina patienter hade insikten vuxit lavinartat. Här fanns något att hämta. Det rådde inte minsta tvivel inom mig. Astrologin hjälpte mig att förstå människor. Varför de var så olika. Varför de behövde så varierande vägar framåt. Allt stod inte skrivet i barndomen eller i diverse störningar. Vi var helt enkelt födda olika, och stjärntecknen var mitt hemliga vapen för att förstå vem jag hade framför mig i terapin.

Så vad behövde Lena? Att få ta hand om är så viktigt för en kräfte, att få bli omskött och sköta om. Hem och familj, en tillhörighet, är det viktigaste för detta stjärntecken. Och nu skulle Lena få en baby att sköta om. Jag fick en lugnande känsla av att allt med tiden skulle falla sig rätt för henne. Babyn skulle ge henne det hon så febrilt behövde i sitt liv. En kärlek, en familj och någon att pyssla om. Även om familjen bara bestod av

henne och babyn. Detta skulle jag försöka förmedla till henne, men med absolut hemlighållande av stjärntecknens betydelse. Det hörde till mina yrkesmässiga hemligheter. Som mina kolleger knappast skulle kalla yrkesmässiga.

Mina tankar avbröts abrupt av Trinnes morrande och skällande i snön. Hon hade sprungit nerför branten och stod alldeles bredvid ett träd som trotsat tyngdkraften och som växte uppåt i slutningen ner mot ån. Trots kvällsmörkret var det ganska ljust av snön och de gnistrande stjärnornas sken. Det var verkligen ett ovanligt beteende hos min golden retriever, som annars var väldigt glad och god av sig. Hade hon hittat en igelkott som visade taggarna? Jag plumsade nerför branten och ropade samtidigt på Trinne, som tittade på mig med en genomträngande blick. Det var till mig hon skällde, insåg jag då. Hon ville att jag skulle komma och titta. Först såg jag luvan, en mörk mössa med något ishockeylags emblem. Herregud! Ett barn? Det låg en pojke i snön.

När han inte svarade på mina tilltal, vare sig de försiktiga eller de panikartade, rörde jag vid hans jackärm. Den var stel och kall. Jag tog tag i ärmen och skakade så att hela kroppen rörde sig och hans ansikte föll mot snön. Ingen reaktion! Då insåg jag med stigande hysteri att han inte längre levde. I en våg av illamående ringde jag 112, fångade in min livsvarma hund i famnen och föll ner i snödrivan i ett chockartat tillstånd. Minnen från förr sköljde över mig. Den här gången var det inte mitt eget barn. Men någons barn var det.

DEN HUNDÄLSKANDE, TVIVLANDE teologen Henna jobbar på ett svenskspråkigt terapicentrum i Åbo i Finland. Som sitt hemliga arbetsredskap förlitar Henna sig på astrologins tusen-åriga tradition. I sitt jobb möter hon bland annat kvinnan som blivit gravid med den gifta prästen, prästen själv samt en utbränd flirtig finansman. Plötsligt begår en av hennes klienter självmord. Till råga på allt blir Henna en vacker vinterdag ofrivilligt fotograferad av en okänd man som sedan efterlyser henne i lokaltidningen. Skall Henna våga träffa honom? Vad är han ute efter? Henna kämpar med balansen mellan sina klienters behov, sina egna behov och framför allt med känslan av att inte duga. Trösten finner hon i samvaron med sin älskade hund. Men skall hon någonsin våga lita på kärleken till en man igen?

KRISER & KÄRLEKAR är en vardagsdramatisk feelgoodroman som undersöker kärlekens olika former. Boken kan ses som en hyllning till hunden.

LISE-LOTTE HELLÖRE bor i Åbo med barn, två golden retriever-hundar och ett par bondkattssystrar. Hon är en disputerad ekonom och forskande teolog som funderar mycket över livets gång och meningen med utmaningarna vi ställs inför. Tankarna bollas under strövtåg i naturen.

Lassbo Förlag
FÖR BERÄTTELSEN I DIG

9 789198 719734 >